

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.230/2022/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Meskó Ügyvédi Iroda (jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Meskó Tamás ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím1) felperesnek – a Tóthné dr. Szániel Ágnes Mária kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (alperes címe) **alperes** ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 17.M.70.603/2021/23. számú ítéletével szemben az alperes által 24. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg 100.000 (százezer) forint másodfokú perköltséget a felperesnek, továbbá külön felhívásra 240.025 (kétszáznegyvenezer-huszonöt) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság határozata és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. július 1-jén meghozott 17.M.70.603/2021/23. számú ítéletével elmaradt jövedelem címén járó kártérítésként 2.304.602 forint, végkielégítés címén 695.795 forint, késedelmi kamat és 381.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperest.

[2] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2014. szeptember 4-től állt munkaviszonyban az alperessel egyesített kézbesítő (címközvetítő)

munkakörben. A felperes kézbesítő járata Budapest XV. kerületében volt; a munkavégzéshez az alperes elektromos kerékpárt biztosított.

[3] 2021. május 6-án a munkavégzés során 14 óra körül a felperes azt észlelte, hogy az elektromos kerékpár meghibásodott. A hiba elhárítása érdekében a kézbesítő járatában található kerékpárszervízhez ment, ahol nem tudták a javítást vállalni a leterheltség miatt. Ezt követően a felperes a járatától 200-250 méterre lévő Budapest, IV. kerület cím szám alatti kerékpárszervízbe ment, de itt sem tudták vállalni a kerékpár megjavítását. A járat elhagyása kb. 15 percet vett igénybe. A felperes ezután tovább folytatta a munkavégzést a kerékpárral. A munkaidő lejártakor a Postán leszámolt, a kerékpár meghibásodását nem jelezte, sem a postán tartózkodó tanúl üzemeltetési csoportvezetőnek, sem más felettesnek. A leszámolást követően a felperes nem adta le a kerékpárt, hanem az elektromos rásegítés kikapcsolásával azzal hazakerékpározott, otthon a meglazult láncot kulccsal meghúzta és a kerékpárt másnap a munkavégzésre visszavitte a telephelyre.

[4] Az eseményről 2021. május 7-én az alperes jegyzőkönyvet vett fel, a felperes nem vitatta a kézbesítőjárat elhagyását, továbbá azt sem, hogy a feletteseinek nem szólt a kerékpár meghibásodásáról és azt engedély nélkül hazavitte. Magatartása indokául arra hivatkozott, hogy a meghibásodott kerékpárt javítás céljából vitte haza.

[5] 2021. május 21-én az alperes azonnali hatályú felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát. Az indokolás szerint a felperes engedély nélkül elhagyta a járatát 2021. május 6-án, illetve az elektromos kerékpárt hazavitte, amit utóbb elismert. Az alperes a rendelkezés száma¹, mint a munkaviszonnyal összefüggő kötelezettség megsértésére hivatkozott, mivel a felperes a vezetője részére nem jelezte a kerékpár meghibásodását. Ugyanezen utasítás 4. melléklet 9. pontja megsértését azzal összefüggésben állította, hogy a kerékpárt a felperes hazautazáshoz használta és azt munkaidőn túl engedély nélkül az otthonában tárolta. Az alperes ezen kívül a rendelkezés száma² pontja megsértését állította amiatt, hogy a felperes a munkaidő alatt engedély nélkül elhagyta a járatát. A munkáltatói szabályzatok megszegése az Mt. 52. § (1) bekezdés c) és d) pontja, továbbá a 6. § (2) bekezdés megsértését eredményezte, melyre tekintettel az alperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos, jelentős mértékű megszegésére hivatkozott azzal, hogy a felperes magatartása bizalomvesztésre is okot adott.

[6] Az elsőfokú bíróság – az azonnali hatályú felmondás indokát tartalma szerint értékelve - a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján vizsgálta az intézkedés jogszerűségét, mivel a bizalomvesztést valamely munkaviszonyon kívüli, a munkaviszonyhoz nem kötődő magatartás válthatja ki. Tekintettel arra, hogy az alperes a konkrét szabályzatok megszegésére és kötelezettségzegésre alapította az intézkedését, ezért az Mt. 52. § (1) bekezdés c) és d) pontjaira figyelemmel kellett értékelni a felperes magatartását. Az azonnali hatályú felmondás jogszerűségének bizonyítása az alperes érdekkörére tartozott.

[7] Az elsőfokú bíróság irányadónak tekintette, hogy a felperes a perben nem vitatta a terhére rótt kötelezettségszegéseket, azok szándékos voltát. A törvényben meghatározott konjunktív feltételek fennállása tekintetében ezen kívül azt kellett vizsgálni, hogy a felperes magatartása lényeges kötelezettségszegésnek minősült-e.

[8] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az Mt. 51.-52. §-ai, illetve az Mt. 6. § (2) bekezdése szerinti, munkaviszonnyal kapcsolatos kötelezettségek, a munkavégzés lényegéhez kapcsolódnak, ezért azok lényeges kötelezettségnek minősülnek. Az alperes az azonnali hatályú felmondásban a járat elhagyására, az általa biztosított munkaeszköz engedély nélküli hazavitelére és a meghibásodás bejelentésének elmulasztására hivatkozott. Az elsőfokú bíróság mindezeket a felperes érvelésével ellentétben a munkaviszony lényegét, a munkaköri kötelezettségei ellátását érintő alapvető kötelezettségeknek találta. Azok a járat elhagyásához, továbbá a kerékpár, mint munkaeszköz használatához szorosan kapcsolódtak, ebből következően a munkaviszonnyal összefüggő lényeges kötelezettségnek minősültek.

[9] Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján megállapította, hogy tanúl üzemeltetési csoportvezető a perbeli napon este 20 óra 20 percig dolgozott, tehát 5 órakor amikor a felperes munkaideje véget ért, a postán tartózkodott. Az üzemeltetési csoportvezető a postavezető megbízottjának minősült, amit a tanú vallomása mellett az alperes vezetői struktúrára vonatkozó okirata is egyértelműen alátámasztott. Ebből következően a felperes a leszámoláskor jogosult és köteles volt tanúl számára jelezni a kerékpár meghibásodását.

[10] A felperes kötelezettségszegése jelentőségét nem érintette, hogy a korábbi tapasztalatai miatt nem kívánta az időigényes munkáltatói javíttatásnak alávetni a kerékpárt, ezért maga gondoskodott annak megjavításáról. A kerékpár elszállítása, megjavíttatása és az ezzel kapcsolatos szolgálat szervezési teendők a munkáltató kötelezettségei közé tartoznak, ezért az erre vonatkozó eljárási rendet a felperes önhatalmúlag nem bírálhatta felül.

[11] Önmagában azt a magatartást, hogy a felperes a meghibásodott elektromos szolgálati kerékpárt otthon megjavította, az alperes a perben nem vitatta. Az alperes az azonnali hatályú felmondás indokolásában arra nem, mint sérelmezett magatartásra, hanem csupán a felperes céljaként hivatkozott. Ebből következően ez a magatartás nem képezte az azonnali hatályú felmondás indokolását, ezért azt nem kellett értékelni a perben, figyelemmel az indokok bővítésének tilalmára is.

[12] Az elsőfokú bíróság a kötelezettségszegés mértéke körében tulajdonított jelentőséget annak, az alperes által nem vitatott ténynek, hogy a felperes a kerékpárszervíz elérése érdekében kb. 200-250 m-es távolságban hagyta el a járatát és mindez egy 15 perces időtartamot igényelt.

[13] Az elsőfokú bíróság a törvényi feltételek vizsgálata körében értékelése körébe vonta a felperes szándékát, célját, az egész magatartással összefüggésben. Megállapította, hogy a felperes felróhatóan járt el, amikor a vezetője részére nem jelezte a kerékpár

meghibásodását, továbbá azt hazautazáshoz használta és a kerékpárt engedély nélkül az otthonában tárolta. Ugyanakkor a felperest az a szándék és cél vezérelte, hogy saját maga javítsa meg a kerékpárt, ami a kötelezettségszegés mértékét, súlyát mindenképpen árnyalta.

[14] Az azonnali hatályú felmondásban az alperes a kötelezettségszegés sorozatos jellegére is hivatkozott, részben azért, mert egymást követő magatartások, kötelezettségszegések valósultak meg, illetve korábban is történtek hasonló jellegű felperesi kötelezettségszegések. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság azt vette figyelembe, hogy az azonnali hatályú felmondás indokolásában rögzített események egyetlen napon történtek. A „fenti cselekedeteivel” kifejezés a bizalomvesztésre utaló magatartásnál szerepelt, ugyanakkor az egész indokolás a 2020. május 6-ai magatartásra vonatkozott, tehát nem érintette a felperes korábbi kötelezettségszegéseit. Ez utóbbiakra még utalás sem volt az indokolásban. Az elsőfokú bíróság a felperes magatartását egyrendbeli kötelezettségszegésként értékelte arra hivatkozva, hogy valamennyi cselekménye egy konkrét esemény miatt egyetlen célhoz kapcsolódott, ezért azonos akaratelhatározással került sor a kötelezettségszegések megvalósulására. Több rendbeli magatartás megállapítását az tette volna lehetővé, ha többször egymástól térben, időben elkülönülő cselekmények valósítanak meg hasonló jellegű kötelezettségszegést.

[15] Jelen ügyben amiatt sem lehetett figyelembe venni a felperes korábbi magatartásait, mert az egységes bírósági gyakorlat alapján a sérelmezett magatartás súlyosságának megítélésénél csak az azonos vagy hasonló jellegű magatartások, kötelezettségszegések értékelhetők és kizárólag abban az esetben, amennyiben arra a munkáltató az indokolásban hivatkozik. Az írásban közölt felmondási indokok ugyanis a perben utóbb nem bővíthetők. Az elsőfokú bíróság amiatt sem tulajdonított jelentőséget a 2020. márciusi írásbeli figyelmeztetésnek, mert az időben is távol volt a perbeli eseményektől.

[16] Tanú3 tanúvallomásából nem lehetett egyértelműen következtetni a felperes munkaidőben történő kötelezettségszegéseire, mivel a tanú nem volt tisztában a felperes munkaidejével. A felperes kötelezettségszegésének jelentős voltát befolyásolta továbbá, hogy a felperes csak ún. különleges küldeményeket kézbesített, tehát nem volt nála készpénz. A felperes a járata elhagyásakor az idő rövideje okán nem hiúsíthatta meg az alperes soron kívüli ellenőrzési eljárását. Az útibalesetért fennálló felelősség sem volt releváns, mert a konkrét eseménykor baleset nem következett be. Egy általánosságban, esetlegesen megvalósuló következményt, mint feltételezést semmiképp nem lehetett a kötelezettségszegés jelentőségének vizsgálatakor figyelembe venni. Postavezető postavezető pedig nem tudott megjelölni olyan konkrét biztonsági kockázatot, amelyet a járatútvonal elhagyása növelt. Az alperes tehát nem bizonyított olyan megnövekedett biztonsági kockázatot, ami kihatott az intézkedés jogszerűségére.

[17] Mindezek alapján a több mint hat éve fennálló munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésének nem képezte jogszerű indokát az indokolásban rögzített magatartás, mivel

a kötelezettségszegés nem volt olyan jelentős mértékű, amely a legsúlyosabb munkajogi szankciót megalapozhatta.

[18] Az elsőfokú bíróság a fokozatosság követelményének a megsértését nem találta megállapíthatónak, mivel a 2021. május 3-án kibocsátott írásbeli figyelmeztetés tartalmazott tájékoztatást arra, hogy súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazására kerülhet sor ismételt kötelezettségszegés esetén.

[19] Az azonnali hatályú felmondás jogellenessége okán az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem alapján az Mt. 82. § (1) bekezdését és a (3) bekezdés a) pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazta, az Mt. 167. § (2) bekezdésére és 172. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel. Rögzítette, hogy az alperes az elmaradt jövedelem és a végkielégítés összegét, a számítási metodikát és a számítás eredményét a perben nem vitatta, ezért a kereset szerinti marasztalta.

Az alperes fellebbezése

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetet elutasító érdemi döntés meghozatalát kérte.

[21] Anyagi jogszabálysértésként az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontja megsértését állította, a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában jelölte meg.

[22] Hangsúlyozta, hogy a felperes a kerékpár meghibásodásának tényét nem bizonyította, ugyanakkor a kerékpár javítási idejének időtartamával alaptalanul próbálta kimenteni a kötelezettségszegését. Az elsőfokú eljárás során becsatolt Szabályzat1 10. pontja részletes rendelkezéseket tartalmazott, melyeket a kézbesítési feladatokat érintő veszélyeztetettség jelentős mértékére tekintettel maradéktalanul be kellett tartani. A Szabályzat2 3.3.2. pontja egyértelműen rögzítette, hogy a munkavállalónak munkaidőben, a részére kijelölt munkahelyen, vagyis a járatában kell tartózkodnia. Az elsőfokú bíróság emellett azt is megállapította, hogy a felperesnek nem volt jogosultsága önállóan dönteni a javítás módjáról, mert ezzel a garancia érvényesülését is megnehezítette.

[23] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban téves következtetést vont le a kötelezettségszegés jelentős mértékét illetően. Az elsőfokú ítélettel ellentétben nem egy rendbeli kötelezettségszegés történt, hiszen a bíróság is négy konkrét kötelezettségszegést állapított meg a felperes terhére. A kézbesítő járat elhagyása aznap két

alkalommal is megvalósult; egyszer munkaidő alatt, egyszer pedig amikor munkaidő után engedély nélkül hazavitte a felperes a kerékpárt.

[24] Nem volt jelentősége annak, hogy a felperes nem pénzt, hanem közönséges levélküldeményeket kézbesített, ez ugyanis a veszélyeztetettségét érdemben nem befolyásolta. A munka- és útibalesetek bekövetkezésének lehetősége nem pusztán fikció volt az alperes részéről. A kártérítési perekben szerzett tapasztalata alapján állította, hogy minden lehetséges módon védekeznie kell a munkavédelmi oktatás és egyéb szabályozás keretében a balesetek megelőzése érdekében. Ezzel összefüggésben Postavezető postavezető nyilatkozata a szabályzatok ellenében azért nem volt releváns, mert a tanúnak nincs teljes körű tapasztalata az alperesnél megvalósuló biztonsági szabályszegések és azok következményei tárgyában.

[25] A felperes magatartását illetően azonban az elsőfokú bíróság értékelésével szemben Tanú3 tanúvallomásának volt jelentősége, aki egyértelműen előadta, hogy többször látta a felperest a járatán kívül, elektromos kerékpárral közlekedni. Ez a magatartás mindenképpen szabálytalan volt, mert amennyiben munkaidőben történt, akkor járatelhagyásnak minősült, munkaidőn kívül pedig a kerékpár magáncélú, meg nem engedett használatának. Mindez alátámasztotta, hogy az alperes nem egyszeri kötelezettségszegés miatt alkalmazta az azonnali hatályú felmondást, annak ellenére, hogy a tanú által észlelt magatartás az indokolásban nem szerepelt.

[26] Az alperes kérte figyelembe venni, hogy az egyik legfontosabb és legszigorúbb belső szabályzata az azonnali hatályú felmondásban is megjelölt Szabályzat1, amely egyebek között munkavédelmi tárgyú rendelkezéseket tartalmaz és azt munkavédelmi oktatás keretében tanítja a munkavállalóknak. Az alperes a jelentős munkavállalói létszáma, az általa kezelt jelentős értékekre, küldeményekre tekintettel kiemelkedően nagy működési kockázat mellett működik. A kézbesítést ellátó munkavállalók veszélyeztetettsége a közterületi munkavégzés során jelentősnek mondható. Az útvonal, kézbesítési sorrend, a kijelölt kézbesítési járat betartása kötelező, attól csak indokolt esetben lehet eltérni. A biztonsági szabályok megszegése tehát közvetlenül sérti a postabiztonságot, az jelentős kötelezettségszegésnek minősül és ezért indokolt a súlyosabb jogkövetkezmények alkalmazása.

[27] Téves jelentőséget tulajdonított továbbá az elsőfokú bíróság annak a ténynek, hogy nem következett be káresemény. Az elsőfokú bíróság döntése ugyanis azt a látszatot kelti az alperesi foglalkoztatottak számára, hogy a biztonságos munkavégzés érdekében hozott szabályok betartása nem szankcionálható, a potenciálisan megnövekedő veszélyek ellenére.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[28] A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítás adatait alaposan, helyesen értékelte, megfelelő következtetéseket vont le és megalapozott döntést hozott. Az alperes a tényállást a fellebbezésben nem tette vitássá és a megállapított összecszerűséget sem vitatta.

[29] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy csekély mértékű volt a kötelezettségszegés, ezért az nem lehetett alapos indoka a jogviszony azonnali hatállyal történő megszüntetésének. Helytállóan fejtette ki álláspontját az egyrendbeli kötelezettségszegés kérdéséről is. Annak volt jelentősége, hogy az egész eseménysorozatnak egy kiváltó, motiváló oka volt, a kerékpár hazavitele és megjavítása. Nem volt vitatott, hogy a kerékpár meghibásodott. A felperest pedig az a cél vezérelte, hogy a kézbesítési feladatai ellátása érdekében a kerékpárt üzemképesse tegye. Ezért nem egymástól elkülönülő akaratelhatározásból megvalósuló magatartásokra került sor, hanem egyetlen cselekménysor különböző mozzanataira.

[30] A járatelhagyás nem jelentett fokozott támadási veszélyt, ezzel kapcsolatban helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem pénzt kézbesítő postás volt, tehát nem rendelkezett a mindenki számára jól felismerhető pénzszállító táskával. Az alperes ezen felül nem adta elfogadható indokát annak, hogy a járat pár percre, 200-250 méterre történő elhagyása, milyen módon növelte a felperest érő veszélyhelyzetet. Ilyen körülményeket Postavezető sem tudott megjelölni. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján helyesen tekintette alperesi hipotézisnek a balesettel összefüggő nagyobb kockázatot. A perbeli események kapcsán semmilyen kár nem következett be és a nagyobb veszélyre hivatkozva sem lehetett a kötelezettségszegést jelentős mértékűnek tekinteni.

[31] Az alperes alaptalanul hivatkozott az elsőfokú ítélet többi munkavállaló számára megjelenő kedvezőtlen hatására. A jelen perben eljáró bíróság ugyanis nem üzen a perben nem álló többi munkavállalónak, mivel a Pp. 1. § (1) bekezdése szerint kizárólag a konkrét peres jogvitát bírálja el. A döntés nem értelmezhető általánosságban, az a konkrét ügyben releváns.

Keresetváltoztatás a másodfokú eljárás során

[32] A felperes az elsőfokú tárgyalást követően esedékessé vált követelése érvényesítése érdekében, fellebbezési ellenkérelmében felemelte a keresetét az elsőfokú tárgyalást követően eltelt időre vonatkozóan. Az elsőfokú ítélet megváltoztatásával 2.782.836 forint elmaradt munkabér címén járó kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját középátlagos időponttól, 2022. február 1-jétől határozta meg. Kérelmét az Mt. 82. § (1) bekezdésére, 83. § (3) bekezdésére és a Pp. 521. § (2) bekezdésére alapította. Előadta, hogy továbbra sem rendelkezik jövedelemmel, követelését a 497.430 forint álláskereső járadék és a 18,5 %-os társadalombiztosítási járulék levonásával terjesztette elő.

Az alperes ellenkérelme a másodfokú eljárásban

[33] Az alperes a keresetváltoztatás elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperesnek az elsőfokú eljárás időtartama alatt volt lehetősége a 12 havi távolléti díj mértékéig felemelni a keresetét. A tárgyalás berekesztéséig esedékessé vált távolléti díjra vonatkozó követelés előterjesztésére az elsőfokú eljárás során lehetősége lett volna a felperesnek. A Pp. 373. § (1), (2), (3) bekezdései megsértésével a felperes nem a fellebbezés előterjesztését követően esedékessé vált követelésre terjesztett elő keresetváltoztatást, hanem olyan összegre, ami már a per folyamán esedékessé vált. Erre a Pp. 521. § (1), (2) bekezdése értelmében nem volt lehetősége. Az alperes a számítást is vitatta arra hivatkozva, hogy a felperes a korábbi összegből nem vonta le az álláskeresői járadékként megkapott 497.430 forintot. Ebben a tekintetben a nyilatkozatai ellentmondásosak voltak, mert arra is hivatkozott, hogy nem volt máshonnan megtérült jövedelme. Követelése pedig meghaladja a törvényi maximum összegét. Ezt az elsőfokú bíróság sem észlelte, hogy a felperes részére magasabb összeget ítélt meg az igényelhető összeghez képest.

[34] Az alperes ezen kívül az elsőfokú eljárásban a jogcím tekintetében történt keresetváltoztatást is jogsértőnek találta, ezért fellebbezését a Pp. 369. § (1) bekezdésére, továbbá (3) bekezdés d) és e) pontjaira hivatkozással kiegészítette azzal, hogy a másodfokú bíróság mérlegelje felül a keresetváltoztatás jogszerűségét. Az elsőfokú bíróság a módosított összegről érdemben nem dönthetett volna.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[35] Az alperes fellebbezése nem alapos, a felperesi keresetváltoztatás nem alapos az alábbiak szerint.

[36] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta a bizonyítékok helytálló értékelésével, a releváns jogszabályok helyes értelmezésével, megfelelő jogi következtetések levonásával megalapozott döntést hozott.

[37] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. A fellebbezési kérelem megváltoztatását lehetővé tevő, a Pp. 375.§ (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem álltak fenn, ezért a másodfokú bíróság az eredetileg előterjesztett fellebbezés tartalmát tekintette irányadónak. Abban az alperes az összegszerűséget érintő, ezen belül a számítás módjára, helyességére vagy a kárenyhítési kötelezettségre vonatkozóan nem tett az elsőfokú ítélet valamely rendelkezését vitató, a Pp.

371.§ (1) bekezdésének megfelelő előadást. Az előbbiekre tekintettel a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörét az alapján gyakorolta, hogy a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja alkalmazásával a fellebbezésben felhozott indokok alapján volt-e lehetőség az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből eltérő jogi következtetések levonásával, eltérő érdemi döntés meghozatalára az azonnali hatályú felmondás jogellenessége körében.

[38] Az alperes a felek közötti munkaviszonyt azonnali hatályú felmondással szüntette meg, amely indokolásában a munkáltatói szabályzatok megszegését állította. Az intézkedésben kizárólag a 2021. május 6-i eseményekre hivatkozott, konkrétan megjelölve a járat engedély nélküli elhagyását és az elektromos kerékpár engedély nélküli hazavitelét, azzal, hogy a felperes a kerékpár meghibásodását nem jelezte a felettesének.

[39] Az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi követelmények vizsgálatakor kizárólag ezeket a felperesi magatartásokat lehetett értékelni, az indokolás utóbb történő bővítésének tilalma okán (BH2017.128.). Az Mt. 64. § (2) bekezdésére figyelemmel az alperes terhére esett annak bizonyítása, hogy a felperes magatartása a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben történő megszegésének minősült.

[40] Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság a Pp. 279.§-a megsértése nélkül, helytállóan értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Helyesen állapította meg, hogy az alperes a szabályzataiban részletesen rögzítette a járatelhagyás, a kerékpárhasználat körülményeit, a hibák bejelentésének kötelezettségét, a kerékpár hazavitelének tilalmát. Az elsőfokú bíróság helyes jogkövetkeztetése szerint mindezek a munkaviszonnyal összefüggő lényeges kötelezettségek voltak, hiszen azok a kézbesítői tevékenység ellátásához, tehát a munkaviszony lényegéhez, a felperes munkaköri kötelezettségeihez kapcsolódtak.

[41] Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy a fentiekre és a felperes szándékosságot elismerő nyilatkozatára figyelemmel a munkaviszonnyal összefüggő lényeges kötelezettségek szándékos megsértése megállapítható volt. A felperes azonban vitatta a kötelezettségszegés jelentős mértékét, ezért a törvényben meghatározott valamennyi konjunktív feltételt illetően ezt a kérdést is vizsgálni kellett, mert e körülmény hiánya alapvetően befolyásolta a per mikénti elbírálását.

[42] Ennek megítélése érdekében az elsőfokú bíróság helyesen vonta értékelése körébe a felperes motivációját, az adott nap valamennyi eseményét és foglalt állást akként, hogy a felperes 2020. május 6-i magatartása – több munkáltatói előírás megszegése ellenére - egy konkrét esemény kapcsán merült fel és kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a kerékpár a leggyorsabban hiba nélkül üzemeljen. Annak nem volt jelentősége, hogy a felperes a kerékpáron javításokat végzett, mivel az azonnali hatályú felmondás erre vonatkozó indokot nem tartalmazott. Ugyanakkor a kerékpár meghibásodását és a hiba megjavítását az alperes a perben nem vitatta. Ezért ezt a fellebbezésében sem kérdőjelezhetette meg figyelemmel arra is,

hogy az azonnali hatályú felmondásban egyebek között a hiba bejelentésének elmaradását is a felperes terhére róttta.

[43] Az elsőfokú bíróság arra is helytállóan hivatkozott, hogy az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló magatartás értékelésénél az azonos vagy hasonló jellegű kötelezettségszegések vehetők figyelembe. Ezek eredményezhetik egy adott kötelezettségszegés többrendbeli, vagy akár folyamatos jellegének a megállapítását. Ezzel kapcsolatban helytálló volt az a következtetés is, hogy az azonnali hatályú felmondás indokolását kizárólag a 2021. május 6-ai események képezték, egyéb más eseményre, korábbi kötelezettségszegésre az alperes nem hivatkozott. A perbeli napon több különböző jellegű, de azonos motivációból fakadó kötelezettségszegés valósult meg. A másodfokú bíróság értelmezése szerint a kötelezettségszegés jelentős súlya megítélésénél ennek a körülménynek volt döntő jelentősége és nem a cselekmény többrendbeli jellegének. A felperes magatartását ugyanis a szabályzatok egyes rendelkezéseinek megszegése mellett arra figyelemmel kellett értékelni, hogy két fő esemény történt. A felperes a meghibásodott munkaeszközt munkaidőben próbálta szervizbe vinni, annak érdekében, hogy zavartalanul folytathassa a munkát. Emiatt 15 perc időre elhagyta a járatát, majd tovább folytatta a munkáját. A másik esemény ahhoz kapcsolódott, hogy nem jelezte a kerékpár hibáját, hanem azt hazavitte, otthon megjavította, majd másnap munkakezdésre visszavitte.

[44] Az elsőfokú bíróság helyesen különítette el a releváns és az ügy elbírálását nem befolyásoló körülményeket, értékelésével a másodfokú bíróság egyetértett. Erre tekintettel nem volt jelentősége, hogy Tanú3 látta több alkalommal is a felperest a járatán kívül kerékpározni, mivel erre nem hivatkozott az alperes az azonnali hatályú felmondás indokolásában. Nem volt jelentősége a korábbi írásbeli figyelmeztetéseknek sem, mert azokra sem hivatkozott az alperes írásban és azok teljesen más jellegű kötelezettségszegésre vonatkoztak (EBH2016.M.17.). Az alperes a 2021.május 3-i írásbeli figyelmeztetésben valóban tájékoztatta a felperest a súlyosabb munkajogi szankció alkalmazása lehetőségéről, de önmagában ez nem jelenti, hogy az ezt követően kibocsátott azonnali hatályú felmondás a törvényi feltételek hiányában is indokolt és jogszerű intézkedésnek minősül. A baleset bekövetkezésének lehetősége is csupán nagyon távoli feltételezés volt az alperes részéről a perben, konkrétumok megjelölése nélkül. A munkáltató ellenőrzési joga érdemi akadályozása sem volt megállapítható.

[45] A fellebbezésben kifejtettek kapcsán a másodfokú bíróság a következőket emeli ki. A felperes munkaviszonyának megszüntetésére azonnali hatályú felmondással került sor. Ez a legsúlyosabb munkajogi szankció, amely azonnali hatállyal szünteti meg a felek közötti munkaviszonyt. Ezért a jogszabály a felmondáshoz képest sokkal konkrétabb módon határozza meg azokat az eseteket, amikor sor kerülhet e jogkövetkezmény alkalmazására.

[46] A jelen perben hozott ítéletből nem következik, hogy a munkaszervezéssel, munkavédelemmel, a biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos szabályok megszegését a munkáltató nem szankcionálhatja. Azonban mindez nem mentesíti a jogkövetkezmények gondos megválasztásának kötelezettsége alól. A munkáltatónak, azáltal, hogy a

munkaviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozatot tesz, minden konkrét esetben gondosan mérlegelnie kell, hogy az adott kötelezettségszegés felmondás vagy azonnali hatályú felmondás kibocsátására ad alapot. Amennyiben valamennyi releváns körülmény értékelése alapján az állapítható meg, hogy az adott esetben nem volt jogszerű a jogviszony megszüntetése, ez nem jelenti azt, hogy a munkáltató nem szankcionálhatja a kötelezettségszegéseket. A megfelelő jogkövetkezmény megválasztása azonban nem mellőzhető. A jelen perbeli esetben ez azt jelentette, hogy valamennyi – fentebb részletezett körülményre tekintettel – a jogkövetkezmény megválasztása nem volt körültekintő, a kötelezettségszegés nem minősült jelentős mértékűnek, ezért jogellenes volt az azonnali hatályú felmondás.

[47] Mindezek alapján a fellebbezés alapján nem volt lehetőség az elsőfokú ítélet megváltoztatására, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta.

[48] A felperes másodfokú eljárásban megváltoztatott keresetét az ítéltábla azért nem találta alaposnak, mert a Pp. 521. § (2) bekezdése értelmében a munkaügyi perben az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően esedékessé vált követelés tekintetében kereset felemelésére csak a fellebbezésben, vagy csatlakozó fellebbezésben van lehetőség. Az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően esedékessé vált követelés pedig eleve nem alapozhatja meg a keresetváltoztatást. A másodfokú bíróság irányadónak tekintette a BH2022.272. számú döntésben kifejtetteket (Mfv.VIII.10.012/2022/5.), amelyben a Kúria a hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmezése körében akként foglalt állást, hogy a munkavállaló felperes a keresetét csak a fellebbezésben változtathatja meg az elsőfokú eljárás befejezését követően esedékesé vált követelések tekintetében. Ez alól az sem képez kivételt, amennyiben az elsőfokú bíróság a keresetnek teljes mértékben helyt ad és nincs olyan ítéleti rendelkezés, amelyet a munkavállaló fellebbezéssel vagy csatlakozó fellebbezéssel támadhat. Jelen jogvitában az elsőfokú bíróság teljeskörűen helyt adott a felperes keresetének, a felperes a fellebbezési ellenkérelemben – a fentiekből következően – nem terjeszthetett elő jogszerűen igényt az elsőfokú eljárásban nem érvényesített követelésekre.

[49] Az elsőfokú ítélet összecszerűséget érintő felülbírálatára – a más korábban kifejtettek szerint - joghatályos fellebbezés hiányában nem volt lehetőség a Pp. 375.§-a alapján. Kiemelendő azonban, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta a felperes által megjelölt összeget, nem kifogásolta a számítás módját, az álláskeresői járadék levonásával kapcsolatban nem tett előadást, illetve nem hivatkozott a kárenyhítési kötelezettség megsértésére sem. Ebből következően – amint arra a felperes helyesen utalt a másodfokú eljárásban – a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei egyes kérdéseiről szóló 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény 5. pontja értelmében az elsőfokú bíróság erre irányuló kérelem hiányában hivatalból nem végezhetett számítást, levonást, vagy bármilyen bizonyítást az elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés összege körében.

[50] A másodfokú bíróság nem látta indokoltnak, hogy a keresetváltoztatást külön végzéssel elutasítsa, mivel annak előterjesztésére a Pp. 521.§ (2) bekezdése alapján a

keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése nélkül lehetőség van. Az elutasítás indokait pedig az érdemi döntésben kell közölni, amire az előbbieken részletezettek szerint sor került. A Pp. 521.§ (4) bekezdése lehetőséget biztosít a felperes számára, hogy a jogerős ítélettel elbírált kárigényt meghaladó, utóbb, tehát az elsőfokú határozat meghozatalát követően esedékessé vált igényét újabb munkaügyi perben érvényesítse, amely során az alperes előterjesztheti érdemi védekezését a kereset jogalapja és összege vonatkozásában is.

Záró rendelkezések

[51] Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, a felperes a másodfokú eljárásban pernyertes lett. A pernyertességet nem befolyásolta a keresetváltoztatás, mivel annak érdemi vizsgálatára nem került sor. A másodfokú bíróság a Pp. 81.-83.§-ai, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdése alapján határozott a felperest megillető másodfokú perköltségről a csatolt megbízási szerződésben meghatározott összegnek megfelelően.

[52] A fellebbezési illetékre vonatkozó rendelkezés a fellebbezett pertárgyértékhez igazodóan (3.000.311 forint) az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§ (1) bekezdésén és 46. § (1) bekezdésén alapult.

[53] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. november 29.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró